

1 Bilaga 1 - Levande skogar Jämtlands län

Jämtlands läns bedömning av Levande skogar

Miljömål	Målbedömning (ja, nära, nej)	Miljötilstånd (trendpil)
Levande skogar		

1.1 Sammanfattning för levande skogar – Jämtlands län

Miljötilståndet i länets skogar varierar, trots att många goda insatser görs krävs fortsatt utveckling av miljöhänsynen i skogsbruket samt ytterligare bevarandeinsatser. Miljömålet bedöms inte uppnås till 2020 och utvecklingen är negativ. De viktigaste skälen är att det blir svårt att upprätthålla skogarnas biologiska mångfald eftersom arealen skogsmark som aldrig förnyingsavverkats minskar¹ samt fortsatta brister i miljöhänsynen.

1.2 Utveckling i miljön och målbedömning – Jämtlands län

Skogsstyrelsen bedömer att målet inte kommer nås till år 2020. Utvecklingen är negativ.

- Trenden för utvecklingen i miljön är NEGATIV
- Nås miljökvalitetsmålet till 2020? NEJ

1.3 Åtgärdsarbete för levande skogar – Jämtlands län

1.3.1 Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Länsstyrelsen i Jämtlands län fortsätter arbetet med att ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur² med tillhörande kommunikationsplan. Publicering dröjer till förmån för dialog med bland annat skogssektorn.
- Länsstyrelsen i Jämtlands län har de senaste åren inventerat länets skogar i syfte att få kunskapsunderlag om naturvärden i äldre kalkrika skogar samt i större sammanhängande fjällnära kontinuitetsskogar. Inom inventeringen av stora sammanhängande kontinuitetsskogar har cirka 284 000 hektar produktiv skogsmark inventerats, varav 162 000 hektar ovan gränsen för fjällnära skog. Det preliminära resultatet indikerar att 98 procent av arealen utgörs av värdekärna.³

¹ Metria, Preciserad kartering av kontinuitetsskog i Jämtlands län, 2019, <https://gpt.vic-metria.nu/data/land/Preciserad%20karteringen%20av%20Kskog%20Jamtland.pdf>

² Länsstyrelsen Jämtlands län, arbetet med regional handlingsplan för grön infrastruktur. <https://www.lansstyrelsen.se/jamtland/samhalle/planering-och-byggande/gron-infrastruktur/regional-handlingsplan.html>

³ Naturvårdsverket, Skogar med höga naturvärden ovan och i nära anslutning till fjällnäragränsen, 2020. <https://www.naturvardsverket.se/upload/nyheter-och-press/press2020/Skogar%20med%20h%3%b6ga%20naturv%3%a4rden%20ovan%20och%20i%20n%3%a4ra%20anslutning%20till%20f%3%a4lln%3%a4ra%20gr%3%a4nsen%20-%20Rapport%202020-11-09.pdf>

- Skogsstyrelsen fortsatte arbetet med regionala sektorsråd, objektsvisa dialoger om utförda åtgärder samt hyggesfritt skogsbruk i syfte att utveckla arbetet kring miljöhänsyn.⁴

1.3.2 Åtgärder inom näringslivet

- Forumet för miljömålet Levande skogar i Jämtlands län har ambition med årliga möten i syfte att utbyta erfarenheter och kunskaper kring åtgärder som bidrar till måluppfyllelse, samt lyfta goda exempel. Årets planerade träff ställdes in på grund av rådande pandemi. Statens Fastighetsverk skulle ha stått som värd för mötet.
- I syfte att förbättra hänsynen till kulturmiljöer kraftsamlar berörda huvudaktörer SCA, Holmen, Norra Skog, Länsstyrelserna i Västernorrlands- och Jämtlands län samt Skogsstyrelsen och arbetar för en nollvision för skadorna till 2020.⁵
- Skogsbruket arbetar med många framåtsyftande åtgärder. 7-8 procent⁶ skyddsvärd skog avsätts frivilligt, vilket tillsammans med miljöhänsyn vid skogsskötsel utgör ett viktigt bidrag till den gröna infrastrukturen.
- Målbilder för god miljöhänsyn är numera inarbetade instruktioner hos flertalet skogsföretag.⁷

1.4 Tillstånd och målbedömning för Levande skogar – Jämtlands län

I den nationella strategin för områdesskydd av skog⁸ anges länsvisa arealmål. I Jämtlands län ska 7 422 hektar produktiv skogsmark skyddas under perioden 2016 till 2020. Under 2019, nedan gränsen för fjällnära skog, skyddades 1 258 hektar produktiv skogsmark som naturreservat⁹, 56 hektar biotopskyddsområden samt 33 hektar naturvårdsavtal¹⁰. Enligt preliminära uppgifter har Jämtlands län uppnått 63 procent av etappmålet.¹¹

1.4.1 Grön infrastruktur

Ovanför gränsen för fjällnära finns förutsättningar för fungerande grön infrastruktur då både mängden livsmiljöer (habitat) som återstår samt hur de är sammanlänkade (konnektiviteten) är god. Arealen skyddad skog i norra Sveriges inland ger i dagsläget inte förutsättningar för en fungerande grön infrastruktur. Förlust och fragmentering har gått mycket långt i stora delar av skogslandskapet. För att uppnå ekologisk funktionalitet på landskapsnivå behöver arealer skog med höga naturvärden bevaras så ett fungerande nätverk av olika skogshabitat kan bibehållas. Utöver ett utökat skydd av befintlig skog krävs restaureringsåtgärder samt frivilliga avsättningar.¹²

⁴ Uppgifter från Skogsstyrelsen.

⁵ ÖP, artikel Krafttag mot skador på kulturmiljöer i skogen. <https://www.op.se/artikel/krafttag-mot-skador-pa-kulturmiljoer-i-skogen>

⁶ Skogsstyrelsen, statistik om frivilliga avsättningar. <https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/skydda-skog/frivilliga-avsattningar/>

⁷ Uppgift från Skogsstyrelsens genomförda sektorsdialoger.

⁸ Naturvårdsverket, Nationell strategi för formlätt skydd av skog, 2017. <http://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/6700/978-91-620-6762-5/>

⁹ Uppgift från Pär Sander, Länsstyrelsen Jämtlands län

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/markanvandning/skyddad-natur/>

¹⁰ SCB, statistik om formellt skyddad skog, frivilliga avsättningar impediment samt hänsynsytor 2018-2019, http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0605/SkyddadSkogFrivillig/

¹¹ Preliminära uppgifter från Mikael Lindberg, Naturvårdsverket, 2020-09-11.

¹² Svensson et al, Naturvårdsverket, 2019;

<https://www.naturvardsverket.se/Documents/publ-filer/978-91-620-6910-0.pdf?pid=25948>

Trenden för miljö tillståndet för länets gröna infrastruktur för skogslevande arter, visar på en fortsatt förlust av olika livsmiljöer och fragmentering av skogslandskapet.¹³

Skogsbruket har frivilligt avsatt 206 400 hektar.¹⁴

1.4.2 Hotade arter och återställda livsmiljöer

I länet finns 642 skogslevande rödlistade arter¹⁵. För att tillståndet ska förbättras för dessa behövs insatser för att bevara särskilda skyddsvärda skogsmiljöer. Av den areal som är preciserad som kontinuitets-skog (områden som tidigare inte varit föryngringsavverkade) utanför formellt skydd var 12 procent anmänt för avverkning år 2018 i Jämtlands län. Den preciserade karteringen av kontinuitets-skog stämmer väl mot kända områden med höga naturvärden knutna till skoglig kontinuitet.¹⁶

1.4.3 Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Det saknas ännu data från Skogsstyrelsens nya hänsynsinventering, vilket gör att det inte går att bedöma utvecklingen av miljöhänsynen sedan målbilderna infördes. Skogsstyrelsens nyliga uppföljningar av skador på forn- och kulturlämningar indikerar dock att målbilderna ännu inte slagit igenom i skogen. Andel kända kulturlämningar som påverkats med skadegraden *Skada* eller *Grov skada* vid föryngringsavverkning i södra Norrland är 16 procent. Ytterligare 20 procent av kulturlämningarna påverkas negativt vid avverkning.¹⁷

1.4.4 Viktiga insatser 2021

Arbetet med att ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur fortgår och prioriteras. Fortsatt arbete kommer att utföras enligt den kommunikationsplan som tas fram. Det finns också ett fortsatt behov av kunskapsinhämtning av skogar med höga naturvärden.

Fortsatt formellt skydd av de prioriterade skogstyperna behövs. Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen bedömer att länet med nuvarande medelstildelning inte kommer att nå det regionala etappmålet för skog 2020. Den regionala strategin för områdesskydd av skog kommer revideras. Strategin används vid prioritering av skyddsobjekt. Medel för skydd av skog kommer av Skogsstyrelsen att läggas på ersättning till markägare som fått avslag på tillståndsansökningar i fjällnära skog. Skogsstyrelsen har därför begärt ytterligare 360 miljoner kronor i anslag av regeringen för år 2021 för inträngsersättning ovan gränsen för fjällnära. Bakgrunden är de domar i mark- och miljööverdomstolen i maj 2020 som fastställde att markägare som nekats avverkning i fjällnära skog med mycket höga naturvärden har rätt till 125 procent av marknadsvärdet i ersättning. Fortsatt arbete med skogsägarnas frivilliga avsättningar är också viktigt för miljömålsarbetet. Arbetet med naturvårdande skötsel kan fortsätta utvecklas i formellt skyddade områden, frivilliga avsättningar och vid aktiv miljöhänsyn. Skogsägares avsättningar såsom mångfaldsparker och ekoparker kan fortsätta utvecklas och med kombinerade mål för skogsproduktion, friluftsliv och aktiv naturvård.

¹³ Länsstyrelsen i Jämtlands län, Fungerande gröna infrastrukturer för skogslevande arter i Jämtlands län. <https://www.lansstyrelsen.se/jamtland/tjanster/publikationer/2019/fungerande-grona-infrastrukturer-for-skogslevande-arter-i-jamtlands-lan.html>

¹⁴ SCB, statistik om formellt skyddad skog, frivilliga avsättningar impediment samt hänsynsytor 2018-2019, http://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START_MI_MI0605/SkyddadSkogFrivillig/

¹⁵ Artdatabanken, Sveriges lantbruksuniversitet. www.artfakta.se (kriterier för sök: 2020/förekomst i Sverige/skog viktig/CR, EN, VU, NT/Jämtland)

¹⁶ Metria, preciserad kartering av kontinuitetsskog i Jämtlands län, 2019. <https://gpt.vic-metria.nu/data/land/Preciserad%20karteringen%20av%20Kskog%20Jamtland.pdf>

¹⁷ Skogsstyrelsen, Hänsynsuppföljning kulturmiljöer. <https://www.skogsstyrelsen.se/statistik/statistik-efter-amne/hansynsuppfoljning-kulturmiljoer/>

Det finns behov av fortsatt förbättring av miljöhänsyn vid föryngringsavverkningar som berör hänsynskrävande biotoper, kulturmiljöer samt mark och vatten under kommande år. Som stöd i detta arbete finns ett femtiotal målbilder för god miljöhänsyn¹⁸ samt 65 vägledningar till hänsyn för fåglar¹⁹.

En ökad kunskap och förståelse kring innebörden av sektorsansvaret i skogssektorn behövs²⁰.

Stöden till skogsägare för natur- och kulturvårdande åtgärder är viktiga liksom rådgivning inom naturvårdande skötsel och hyggesfritt skogsbruk.

¹⁸ Skogsstyrelsen, Målbilder för god miljöhänsyn. <https://www.skogsstyrelsen.se/mer-om-skog/malbilder-for-god-miljohansyn/>

¹⁹ Skogsstyrelsen, artskydd. <https://www.skogsstyrelsen.se/lag-och-tillsyn/artskydd/>

²⁰ [Skogsstyrelsen - Frihet under ansvar](#)